

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0035/2008

11.2.2008

RAPORT

Sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine arengukoostöös
(2007/2182(INI))

Arengukomisjon

Raportöör: Feleknas Uca

Arvamuse koostaja (*): Gabriela Cretu,
Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 47

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	16
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS	19
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	21
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	22

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 47

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös (2007/2182(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 8. märtsi 2007. aasta teatist „Sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine arengukoostöös” (KOM(2007)0100);
- võttes arvesse üldasjade ja välissuhete nõukogu ning nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 14. mail 2007 vastu võetud järeldusi komisjoni teatise „Sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine arengukoostöös” kohta;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 806/2004 soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohta arengukoostöös¹;
- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 2, artikli 3 lõiget 2 ning artikleid 137 ja 141;
- võttes arvesse 2000. aastal välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartat² ja eriti selle artiklit 23;
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, mis võeti vastu 18. detsembril 1979;
- võttes arvesse Pekingis 1995. aasta septembris toimunud neljandat naiste maailmakonverentsi, Pekingis vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning järgnevaid lõppdokumente, mis võeti vastu 9. juunil 2000. aastal ja 11. märtsil 2005. aastal toimunud järgnevatel ÜRO erakorralistel istungjärgudel Peking +5 ja Peking +10, mis käsitlesid Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi rakendamise edasisi meetmeid ja algatusi;
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni aastatuhande tippkohtumisel 2000. aasta septembris vastu võetud aastatuhande arengueesmärgid ning eelkõige aastatuhande arengueesmärgid soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise osas, mis on nälja, vaesuse ja haiguste kõrvaldamise, kõikidel haridustasanditel ja igas elukutsevaldkonnas võrdsuse saavutamise, ressursside üle võrdse kontrolli saavutamise ning ühiskondlikus ja poliitilises elus võrdse esindatuse eeltingimus;
- võttes arvesse komisjoni aruannet „Aastatuhande arengueesmärgid 2000–2004” (SEK(2204)1379);
- võttes arvesse 16.–17. detsembri 2004. aasta Euroopa Ülemkogu Brüsseli kohtumise eesistujariigi järeldusi, milles kinnitatakse Euroopa Liidu täielikku pühendumist aastatuhande arengueesmärkidele ja poliitika ühtsusele;

¹ ELT L 143, 30.4.2004, lk 40.

² EÜT C 364, 18.12.2000, lk 1.

- võttes arvesse oma 12. aprilli 2005. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu rolli kohta aastatuhande arengueesmärkide saavutamisel¹ ja 20. juuni 2007. aasta resolutsiooni aastatuhande arengueesmärkide kohta – vahekokkuvõte²;
- võttes arvesse oma 17. novembri 2005. aasta resolutsiooni Aafrika arengustrateegia kohta³ ning 25. oktoobri 2007. aasta resolutsiooni ELi ja Aafrika vaheliste suhete olukorra kohta⁴;
- võttes arvesse oma 29. novembri 2007. aasta resolutsiooni Aafrika põllumajanduse edendamise kohta⁵;
- võttes arvesse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Julgeolekunõukogu 31. oktoobril 2000. aastal vastu võetud naiste olukorda, rahu ja julgeolekut käsitlevat resolutsiooni 1325 (UNSCR 1325 (2000)), eriti selle lõiget 1, milles nõutakse tungivalt, et liikmesriigid tagaksid riiklikes, piirkondlikes ja rahvusvahelistes institutsioonides naiste suurema esindatuse kõikidel otsuste tegemise tasanditel;
- võttes arvesse nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavaldust Euroopa Liidu arengupoliitika küsimuses: „Euroopa konsensus” (Euroopa konsensus arenguküsimustes)⁶, millele kirjutati alla 20. detsembril 2005. aastal, ja 2007. aasta detsembris saavutatud Euroopa konsensust humanitaarabi valdkonnas⁷;
- võttes arvesse koostöölepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud Cotonous 23. juunil 2000,⁸ mida on muudetud lepinguga, millega muudeti koostöölepingut (Cotonou leping) ja millele kirjutati alla 25. juunil 2005. aastal Luxembourgis⁹;
- võttes arvesse Rooma deklaratsiooni ühtlustamise kohta, mis võeti vastu 25. veebruaril 2003. aastal pärast ühtlustamist käsitleva kõrgetasemelise foorumi läbiviimist, ja Pariisi deklaratsiooni abi tõhususe kohta, mis võeti vastu 2. märtsil 2005. aastal;
- võttes arvesse 2002. aasta märtsis toimunud Monterrey rahvusvahelise arengu rahastamise konverentsi ja 2002. aasta septembris toimunud Johannesburgi ülemaailmse säästva arengu tippkohtumise tulemusi;
- võttes arvesse lõplikku aruannet, mille võttis ÜRO Peaassamblee naiste olukorra küsimusi käsitlev komisjon vastu 2005. aasta märtsis toimunud 49. istungil;

¹ ELT C 33 E, 9.2.2006, lk 311.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0274.

³ ELT C 280 E, 18.11.2006, lk 475.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0483.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0577.

⁶ ELT C 46, 24.2.2006, lk 1.

⁷ Ühisavaldus Euroopa konsensuse kohta humanitaarabi valdkonnas kiideti heaks nõukogus 19. novembril ja Euroopa Parlamendis 29. novembril ning komisjoni, nõukogu ja Euroopa Parlamendi presidendid allkirjastasid selle 18. detsembril 2007.

⁸ EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3.

⁹ ELT L 209, 11.8.2005, lk 27.

- võttes arvesse ÜRO arenguprogrammi 2006. aasta aruannet „Teel võrdõiguslikkuse suunas”;
- võttes arvesse ÜRO Rahvastikufondi 2005. ja 2006. aasta aruannet maailma rahvastiku olukorra kohta, vastavalt pealkirjadega „Paljutõotav võrdõiguslikkus: sugude tasakaal, reproduktiivtervishoid ja aastatuhande arengueesmärgid” ning „Lootuse täitumise suunas: naised ja rahvusvaheline ränne”;
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1905/2006, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend¹ ;
- võttes arvesse 2007. aasta juunis avaldatud Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) arenguabikomitee liikmete aruandel, milles käsitletakse soolise võrdõiguslikkuse poliitika näitajaid ajavahemikus 2004–2005, põhinevaid statistilisi andmeid ja OECD 2006. aasta aruannet soolise võrdõiguslikkuse ja abi osutamise kohta;
- võttes arvesse 2000. aasta märtsikuu majanduskasvu ja tööhõivet käsitlevat Lissaboni strateegiat;
- võttes arvesse Aafrika naiste õigusi käsitlevat protokollit (tuntud ka Maputo protokollina), mis jõustus 26. oktoobril 2005. aastal;
- võttes arvesse nõukogu 5. ja 6. detsembri 2007. aasta järeldusi ülevaate kohta, mis käsitleb liikmesriikide ja EL institutsioonide saavutusi Pekingi tegevusplatvormi elluviimisel, ja eriti ülevaate juurde kuuluvat eesistujariigi Portugali koostatud naiste olukorda ja vaesust iseloomustavaid näitajaid sisaldavat aruannet;
- võttes arvesse 1994. aasta septembris Kairos toimunud ÜRO rahvusvahelist rahvastiku ja arengu konverentsi (ICPD), Kairos vastu võetud tegevuskava, samuti sellest tulenevaid dokumente edasise tegevuse kohta 1999. aastal vastu võetud tegevuskava rakendamiseks, mis kiideti heaks ÜRO Kairo+5 erisüstingil;
- võttes arvesse Brüsseli üleskutset tegeleda konflikti ajal ja konfliktijärgselt ilmnunud seksuaalse vägivalla probleemidega (juuni 2006);
- võttes arvesse Aafrika Liidu erisüstingil 2006. aasta septembris vastu võetud Maputo tegevuskava kontinentaalse poliitilise raamistiku käivitamiseks seksuaalse ja reproduktiivtervise ning -õiguste kohta aastateks 2007–2010;
- võttes arvesse Brüsseli tegevusraamistikku ja soovitusi jätkusuutliku tervishoiu kohta, mis võeti vastu Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) tervishoiuministrite kohtumisel Brüsselis 2007. aasta oktoobris;
- võttes arvesse deklaratsiooni „Sooline võrdõiguslikkus: keskne küsimus muutavas ühiskonnas” ja sellele vastavat tegevusprogrammi, mis võeti vastu Euroopa ministrite viiendal konverentsil;

¹ ELT L 378, 27.12.2006, lk 41.

- võttes arvesse ministrite deklaratsiooni, mis võeti vastu 4. veebruaril 2005. aastal Luxembourgis toimunud soolise võrdõiguslikkuse küsimusega tegelevate ministrite konverentsil;
 - võttes arvesse Euroopa Julgeoleku ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) otsust 14/04 OSCE 2004. aasta tegevuskava kohta soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks, mis võeti vastu 7. detsembril 2004. aastal Sofias;
 - võttes arvesse Rahvaste Ühenduse tegevuskava soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ajavahemikus 2005–2015;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse arengukomisjoni raportit ja naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamust (A6-0035/2008),
- A. arvestades, et ÜRO inimõiguste maailmakonverentsil 25. juunil 1993. aastal vastu võetud Viini deklaratsioonis sätestatakse, et naiste ja tütarlaste inimõigused on üldiste inimõiguste võõrandamatu, lahutamatu ja jagamatu osa;
- B. arvestades, et arengu küsimust käsitlevas Euroopa konsensuses määratletakse sooline võrdõiguslikkus ühise põhimõttena, sätestades, et EL pöörab oma suhteid arengumaadega puudutavas poliitikas ja praktikas olulist tähelepanu soolisele võrdõiguslikkusele (I osa artikkel 19), ning Cotonou lepingus rõhutatakse selgelt soolise võrdõiguslikkuse väärtust, kinnitades, et koostöö aitab parandada naiste juurdepääsu kõikidele vahenditele, mis võimaldavad neil oma põhiõigusi täielikult kasutada (artikkel 31);
- C. arvestades, et ÜRO Peaassamblee on võtnud üldise juurdepääsu reproduktiivtervishoiu valdkonnale 2015. aastaks oma aastatuhande arengueesmärkide loetelu üheks eesmärgiks;
- D. arvestades, et Pekingi tegevuskavas toetati soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist kui tõhusat strateegiat soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja sätestati, et valitsused ja teised osalised peaksid aktiivse ja nähtava süvalaiendamise poliitika raames toetama soolist aspekti kõikides poliitikavaldkondades ja programmides, nii et otsuste tegemisele eelneks nende mõju analüüs eraldi naistele ja meestele;
- E. arvestades, et naiste töö osakaal moodustab ligikaudu kaks kolmandikku kogu maailmas tehtavast tööst, kuid samas saavad naised vaid 5% sissetulekust; arvestades, et naiste töö abil toodetakse pool maailma toidust ja peaaegu 74% mittetöötavatest naistest tegelevad majapidamistööde ja pere eest hoolitsemisega, samal ajal kui töötutest meestest teevad seda üksnes 27%;
- F. arvestades, et 1,3 miljardist absoluutses vaesuses elavast inimesest moodustavad 70% naised ja vaesuse puhul ei ole tegemist mitte üksnes sümptomi, vaid ka sissetuleku, omandi, ressursside, turujõu ja käsutusvõimu ebavõrdse jaotumise põhjusega; arvestades, et EL toetab soolist võrdõiguslikkust ja naiste õigusi arengukoostöös kahesuunalise lähenemise kaudu soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele ja erimeetmetega, mille eesmärk on naiste õiguste toetamine ja naiste mõjuvõimu suurendamine;

- G. arvestades, et majanduskasv on vajalik, kuid mitte piisav eeldus vaesuse vastu võitlemiseks, sest ei loo piisavalt elatus- ja tööhõivevõimalusi;
- H. arvestades, et sugupoolte ebavõrdsus põhjustab sageli uut ebavõrdsust ning sel on negatiivne mõju naiste heaolule, nende perekondadele ja kogukondadele ning nende isiksuslikule arengule;
- I. arvestades, et enamikus riikides ei peeta sugupoolte võrdõiguslikkusega seotud meetmeid eriti oluliseks, vaid käsitletakse neid teisejärgulise küsimusena ning kultuuri-, usu- ja sotsiaalmajanduslike tavadid kasutatakse ettekäändena edusammude takistamiseks sugupoolte võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste valdkonnas;
- J. arvestades, et on tõestatud, et naiste mõjuvõimu suurendamine kiirendab kõikide aastatuhande arengueesmärkide saavutamist vaesuse vähendamise ning demograafiliste, sotsiaalsete ja majanduslike näitajate parandamise kaudu;
- K. arvestades, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine võib aidata ühiskondadel muutuda õiglasemaks ja demokraatlikumaks, kus peetakse naisi ja mehi kõikides eluvaldkondades võrdseteks, kuid see ei saa asendada võrdõiguslikkuse edendamist konkreetsetes poliitikavaldkondades ega positiivset tegevust osana kahesuunalisest lähenemisviisist soolise võrdõiguslikkuse eesmärgi saavutamiseks;
- L. arvestades, et tüdrukutele ja naistele hariduse andmisel ja nende koolitamisel varases eas (sealhulgas üldine seksuaalharidus) on oluline tähtsus võitlemisel vaesuse ja haiguste leviku vastu, sest sellega tagatakse naiste teadmiste, oskuste ja enesekindluse suurenemine, mis võimaldab neil täiel määral ühiskondlikus ja poliitilises elus osaleda;
- M. arvestades, et naistele nende seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning -õiguste täielik tagamine on soolise võrdõiguslikkuse saavutamise eeltingimus, samuti on naiste kontroll oma viljakuse üle naiste mõjuvõimu suurendamise aluseks, sest naised, kellel on võimalik oma peret planeerida, planeerivad üldjuhul ka oma elu, sest terved naised on tootlikumad, sest reproduktiivõiguste kaitse – nagu näiteks pereplaneerimine sündide ajastamise ja vaheaja mõttes ning laste muretsemise üle otsustamine ilma diskrimineerimise, sunni ja vägivalgata – tagab vabaduse osaleda ühiskondlikus elus suuremas ulatuses ja võrdsetel alustel;
- N. arvestades, kui oluline on anda rahalist ja tehnilist abi naiste organisatsioonidele, et toetada rahvastiku kõige haavatavamatele liikmetele ette nähtud programme, sealhulgas naissoost ümberasujatele, ümberasustatutele ja pagulastele, eriti seadmete ja asjakohaste tehnoloogiatega varustamise teel toiduainete töötlemiseks ja töökoormuse vähendamiseks, naiste juurdepääsu kergendamiseks maale, tüdrukute juurdepääsu toetamiseks haridusele ja nende abistamiseks koolis;
- O. arvestades, et naised võivad kannatada diskrimineerimise all seoses abieluga, samuti seoses juurdepääsuga kinnisvarale ja maaomandile, ressurssidele ja nende kasutamisele;
- P. arvestades, et paljudel naistel puudub juurdepääs põhilistele tervishoiuteenustele, kõikide tasandite haridusele, majanduslikule sõltumatusele, võimalusele karjääri teha ja võimalusele osaleda otsustusprotsessides;
- Q. arvestades, et teatud kultuurides eksisteerivad veel praegugi traditsioonidel ja religioonil

põhinevad eelarvamused, mis piiravad ning diskrimineerivad tüdrukute ja noorte naiste juurdepääsu haridusele;

- R. arvestades, et vähemalt 130 miljonile naisele on suguelundite moonutamine või mõni muu vägivaldne traditsiooniline tava väevõimuga peale surutud ja igal aastal ohustavad need tõsised rikkumised igal aastal lisaks veel kahe miljoni naise füüsilist puutumatus või inimõigusi;
- S. arvestades, et naissoost ümberasujaid ohustab sunniviisiline tööalane ja seksuaalne ärakasutamine sagedamini kui meessoost ümberasujaid ning suurema tõenäosusega lepivad naised ka ohtlike töötingimustega;
- T. arvestades, et konfliktidest toibuvates riikides on käimasolev ülesehitamis- ja taasintegreerimisprotsess, institutsioonilised mehhanismid ja soolise võrdõiguslikkuse toetamise kohustus esimesed mõjusad sammud naiste õiguste kaitsmise ja edendamise suunas; arvestades, et kõikide asjakohaste osaliste kaasamine, nagu näiteks valitsuste ja poliitiliste esindajate, VVOde, kodanikuühiskonna gruppide ja akadeemiliste ringkondade, aga ka naiste organisatsioonide ja võrgustike otsene osalemine on oluline eeltingimus ühiseks ja säästvaks arenguks;
- U. arvestades, et Sahara kõrbest lõuna pool asuvates Aafrika riikides on 57% täiskasvanud HI-viirusesse nakatunutest naised ja 15- kuni 24-aastaste naiste puhul on nakatumise tõenäosus kolm korda suurem kui samavanuste meeste hulgas;
- V. arvestades, et HIV/AIDSi nakatumise viiside ja ennetusmeetmete osas on informeerituse tase meeste ja naiste puhul väga erinev, mida süvendab veelgi diskrimineeriv keskkond ja sooline vägivald; arvestades, et selgitustöö seksuaal- ja reproduktiivtervise küsimustes ning teavitamine ja juurdepääsu kindlustamine reproduktiivtervishoiuteenustele on parimad tagatised HIV/AIDSi ja muude sugulisel teel levivate haiguste ärahoidmiseks;
- W. arvestades, et igal aastal sureb sünnituse tagajärjel ikka veel 536 000 ema (nendest 95% Aafrikas ja Aasias) ja iga surnud naise kohta ilmnevad 20 või enamal naisel tõsised tüsistused – kroonilistest nakkustest kuni invaliidsusega lõppevate vigastusteni (näiteks sünnitusejärgne fistul) – mida oleks kerge ära hoida üldise juurdepääsuga esmasele ja vältimatule sünnitusabile ning reproduktiivtervishoiuteenustele;
- X. arvestades, et rahvusvahelise toidupoliitika uurimisinstituudi uurimuse abil tehti kindlaks tugev seos laste toitumuse ja naise otsustusõiguse vahel majapidamises, mille kohaselt madala staatusega ja kaasarääkimisõiguseta naised on sageli ka ise alatoidetud; arvestades, et parema toitumise tagajärjel oleks võimalik vältida enamikku laste surmajuhtumitest ning jõuda lähemale laste suremuse alandamise aastatuhande arengueesmärgile;
- Y. arvestades, et mõnede seni elluviidud projektide tõhusust on vähendanud eri riikide konkreetset puudused: nõrgad kohaliku ja riikliku tasandi haldusasutused, korrumpeerunud valitsus ning kogemuste ja koolitatud töötajate puudus naiste mõjuvõimu ja sugupoolte võrdõiguslikkusega seotud probleemide käsitlemisel;
- Z. arvestades, et loodusõnnetuste suurenenud oht ja kohalikul või piirkondliku tasandil põhjustatud ressursside degradeerumise protsess puudutab halvemas olukorras olevaid rahvastikurühmi ebaproportsionaalselt,

1. kiidab heaks komisjoni teatise soolise võrdõiguslikkuse edendamise suurendamise kohta arengukoostöös jätkuna soolise võrdõiguslikkuse suurendamise tegevusprogrammile ühenduse arengukoostöös, mis kehtis aastatel 2001–2006;
2. tunneb kahetsust, et pärast seda, kui nõukogu oma 20. detsembri 1995. aasta resolutsioonis esimest korda sooliste aspektide arvesse võtmise arengukoostöös ühenduse ja liikmesriikide arengupoliitika üheks peamiseks põhimõtteks kuulutas, ei ole vahepealses ajavahemikus realselt eriti palju toimunud;
3. viitab asjaolule, et meie arusaam naiste rollist sõjajärgses ühiskonnas ja nende panusest sõjajärgsesse ülesehitamisprotsessi peab ulatuma kaugemale kui üksnes universaalne kirjeldus „naiste kogemustest sõjas” ning samuti tuleb tunnustada naiste kogemuste erilist olemust ja mitmekesisust;
4. mõistab hukka asjaolu, et enamikus arengukoostöö rahastamisvahendi riiklikes strateegiadokumentides osutatakse sooküsimusele kui valdkondadevahelisele teemale, toomata välja ühtegi konkreetset sooga seotud sihteesmärki või tegevust; nõuab tungivalt sooga seotud sihteesmärkide või tegevuste kaasamist tulevastes strateegiatesse;
5. kiidab heaks komisjoni nõudmise, et EL toetaks kolmandaid riike selliste rahvusvaheliste kohustuste nagu Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (1979), Kairo tegevuskava (1994 ja 2004), Pekingi tegevusplatvorm (1999 ja 2005) ning aastatuhande arengueesmärkide deklaratsioon (2000) järgimisel ja rakendamisel;
6. rõhutab komisjoni arvamust, et rahalised vahendid, mis eraldati soolise võrdõiguslikkuse küsimuste arengukoostöösse integreerimise toetamiseks, on olnud muudele horisontaalsetele küsimustele eraldatud vahenditega võrreldes tühised; avaldab kahetsust, et arengukoostöö rahastamisvahendi fondidest teemaprogrammiks „Investeeringud inimestesse” (2007–2013) eraldatud vahenditest on ainult 5 % ette nähtud soolise võrdõiguslikkuse valdkonna jaoks ning piirkondlikud ja riiklikud strateegiadokumendid ei anna ülevaadet eelarve eraldistest soolise võrdõiguslikkuse loomiseks, sest sooküsimusi on mainitud vaid valdkondadevahelise teemana ja seetõttu ei ole esitatud ka rahaliste vahendite kohta üksikasju;
7. väljendab muret seoses komisjoni uue abistruktuuriga, mis annab eelistuse eelarvest eraldatud toetusele, sest see võib soolise võrdõiguslikkuse edendamise saavutuste hindamise veelgi raskemaks muuta;
8. toetab komisjoni üldist lähenemisviisi, kui head alust, millele Euroopa Liit ja liikmesriigid võivad võrdõiguslikkuse küsimuste kaasamisel arengukoostööprogrammidesse tugineda, et saavutada sugupoolte võrdõiguslikkus ja suurendada naiste mõjuvõimu, mis on peamine inimõiguste edendamise ja vaesuse vastase võitluse vahend, kuid märgib, et arenguruumi on piisavalt, eelkõige andmete analüüsimisel, et vältida selliseid meetmeid, mis võivad naiste positsiooni halvendada;
9. on veendunud, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tõhusus sõltub arengukoostööpoliitikas sellest, kui tõsiselt asjassepuutuvad liikmesriigid ja Euroopa Liidu institutsioonid sooküsimustesse suhtuvad; on arvamusel, et komisjoni teatises

„Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhised 2006–2010” (KOM(2006)0092) püstitatud eesmärkide saavutamine Euroopa Liidus on tähtis eeltingimus tõhusaks võrdõiguslikkuse süvalaiendamiseks arengukoostöös;

10. rõhutab vajadust keskenduda mitte üksnes naistele, vaid ka sugudevahelistele suhetele, eriti meeste ja naiste vahelistele sotsiaalsetele suhetele, mis tekitavad ja põlistavad soolist ebavõrdsust; on arvamusel, et seetõttu peaksid projektid olema suunatud nii naistele kui ka meestele;
11. rõhutab, et globaliseerumisprotsessid peaksid vaestele riikidele pakkuma uusi võimalusi ja nende raames tuleks võtta arvesse naiste spetsiifilisi vajadusi, sest naised kujutavad endast sageli väljaõppeta tööjõudu ja on seetõttu halvemas sotsiaalses olukorras;
12. palub komisjonil esitada konkreetseid ettepanekuid selle kohta, kuidas üha enam globaliseeruv maailmas saaks luua tööhõivevõimalusi ja konkreetseid elatusvõimalusi suurele hulga väljaõppeta naistele arengumaades;
13. palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta arengukoostöös selliseid meetmeid, millel on konkreetne ja mõõdetav mõju sugudevahelistele suhetele (seaduste, institutsioonide ja praeguste patriarhaalsete mudelite muutmine, eelarvevahendite suurendamine ning naiste sotsiaalsete ja majanduslike tingimuste parandamine);
14. kutsub liikmesriike ja komisjoni kui arengumaades tegutsevaid tööandjaid üles eelkõige töötasude suurendamise abil rakendama inimväärse töö põhimõtet vastavalt ILO soovitusel nr 135 miinimumpalkade kehtestamise kohta, arvestades eriti arengumaadega;
15. kiidab heaks ettepanekud toetada juhutööliste töö- ja kodanikuõiguste kaitsmist ja naiste osalemist ametiühingute tegevuses, et lihtsustada naistel töökohal tekkivate probleemide lahendamist;
16. nõuab tungivalt, et komisjon toetaks arengukoostööpoliitikat kujundades naiste õiguslikku seisundit tugevdavaid meetmeid, edendaks senisest enam võrdseid võimalusi saada inimväärset tööd ning põhilisi inim- ja sotsiaalseid õigusi ning pööraks erilist tähelepanu sisserännanud naiste hulga suurenemisele ja nende kaitsetusele, et vältida olukorda, kus naistest saab uus ärakasutatud ühiskonnaklass;
17. palub komisjonil hinnata majanduskoostöölepingute potentsiaalset mõju soolisest mõõtmest lähtuvalt;
18. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada arengukoostööpoliitika ja teiste ühenduse poliitikavaldkondade (nt kaubandus- ja põllumajanduspoliitika) sidusus, et vältida negatiivset vastastikust mõju, eriti selliste meetmete puhul, mille eesmärk on suurendada naiste mõjuvõimu;
19. viitab asjaolule, et naiste mõju iseenda elu planeerimisele sõltub nende kooliharidusest; rõhutab nii naistele kui ka meestele suunatud sootundlike haridusprogrammide tähtsust;
20. palub komisjonil viia läbi soolise võrdõiguslikkuse analüüsi poliitika kujundamise, rakendamise ja hindamise kõikides etappides, et tagada mis tahes vormis soolise

diskrimineerimise kaotamine ning naiste inimõiguste kaitsmine ja edendamine;

21. palub komisjonil hinnata, kuidas uued abistamisviisid on naiste olukorda mõjutanud, võttes arvesse asjaolu, et naistele ja sugupoolte võrdõiguslikkusele keskendumine on vähenenud, osalt just selle uue arengusuuna tulemusena;
22. tervitab komisjoni nõudmist töötada välja sootundlikud tulemuslikkuse näitajad ja nõuab nimetatud näitajate lülitamist kõikidesse arengukoostöö rahastamisvahendi ja Euroopa Arengufondi riiklikesse strateegiadokumentidesse, samuti nende kasutamist strateegiate vahekokkuvõtete ja lõplike aruannete tulemuste hindamisel; palub komisjonil töötada välja vähekulukad, läbipaistvad ja hindamist võimaldavad parameetrid kvantitatiivselt mõõdetavate ja eelkõige kvalitatiivsete näitajate kujul, et oleks võimalik soolise võrdõiguslikkuse saavutamisel ja naiste mõjuvõimu suurendamisel tehtud edusamme korrapäraselt ja tõhusalt hinnata; palub komisjonil kolmandate riikidega dialooge pidades tõsta nende teadlikkust soopõhise ja võrreldava teabe tähtsuse osas; toetab VII lisas esitatud soolisi erinevusi kajastavaid näitajaid kui sobivat alust tulemuste mõõtmise üldiste vahendite väljatöötamiseks;
23. tervitab asjaolu, et komisjoni strateegia võtab arvesse soopõhise vägivalda probleemi;
24. rõhutab, et naiste vastu suunatud vägivald eeldab nii naistele kui meestele keskenduvat lähenemisviisi; toetab naissoost ohvritega tegelevaid programme, kuid nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid töötaksid välja ka meessoost väärkohtlejate probleemi käsitlevad programmid, et tegeletaks ka selle nähtuse põhjustega, mitte üksnes tagajärgedega;
25. tervitab komisjoni algatust tõsta teadlikkust naiste vastu suunatud vägivaldast, suurendades selle teema kajastamist meedias ning koolitades sõjaväelasi, õiguskaitse- ja kohtutöötajaid; nõuab siiski tungivalt, et pöörataks rohkem tähelepanu inimkaubanduse, piinamise ja kahjulike traditsioonide (eelkõige naiste suguelundite moonutamine, aukuriteod ning varajased ja sundabielud) vastu suunatud meetmetele, ning nõuab naistöötajate hulga suurendamist nendes institutsioonides, mis otseselt tegelevad ohvrite abistamisega;
26. kiidab heaks asjaolu, et eespool mainitud komisjoni teatise soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös viidatakse selgelt naiste ja HIVi viirusesse nakatumise vahelistele seostele (suurenev nakatumiste arv); on arvamusel, et oleks tulnud kutsuda ELi liikmesriike üles selles valdkonnas endale võetud kohustusi täitma;
27. kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike kavandama konkreetseid, tähtajalisi ja mõõdetavaid kohustusi – ja tagama piisavate vahendite eraldamine – et saavutada 2010. aastaks üldise juurdepääsu HIVi ennetamisele, ravile ja hooldusele ning toetuse kõikidele naistele ja tüdrukutele;
28. tervitab selget viidet seose kohta HIVi/AIDSi vastase poliitika ja programmide ning seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning -õiguste poliitika ja teenuste vahel eespool nimetatud komisjoni teatise soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös;

29. kutsub komisjoni üles tugevdama oma poliitilist juhtrolli seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning -õiguste osas ja suurendama seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning -õiguste rahastamist, et toetada riike aastatuhande arengueesmärkide täitmisel, eriti aga koondada tähelepanu üldisele juurdepääsule reproduktiivtervishoiule aastatuhande viienda arengueesmärgi raames, ja tegeleda järjepidevalt hooletusse jäetud naiste seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning -õiguste probleemidega, nagu näiteks sünnitus- ja traumajärgsed fistulid;
30. viitab asjaolule, et tüdrukute ja naiste diskrimineerimine on üks nende HI-viirusesse nakatumise kõrgendatud ohu põhjustest, sest tüdrukute ja naiste madala sotsiaalse staatuse tõttu on neil seksuaalküsimustes raske ise otsuseid teha;
31. mõistab kõige karmimalt hukka šariaadiseadusel põhineva orjastava suhtumise, mis praktiliselt samastab naise vallasvaraga, ja käsitab sellist allasurumist täieliku vastandina kõikidele põhimõtetele, mida käesolev raport peab ülimalt tähtsaks;
32. tervitab asjaolu, et komisjoni teatises tunnustatakse mikroobivastaste ainete ja vaktsiinide teadusliku uurimise toetamise tähtsust (need on naiste jaoks kõige suuremate väljavaadetega tehnoloogiad), ja kutsub Euroopa Liitu üles ka edaspidi tagama AIDSi vaktsiini ja mikroobivastaste ainete uurimise ning väljaarendamise kaasamise arengu ja soolise võrdõiguslikkuse laiendatud tegevuskavadesse;
33. on seisukohal, et naiste mõjuvõimu suurendamine seksuaal- ja reproduktiivtervishoiuga seotud teabe, teenuste ja toodete kättesaadavuse tagamise kaudu annab naistele parema võimaluse nõuda turvaseksi ning kaitsta ennast sugulisel teel levivate haiguste, sh HIV eest; toetab komisjoni esitatud meetmeid, eriti rahalist toetust selliste mikrobitsiidide ja vaktsiinide arendamiseks, mis kaitsevad naisi sugulisel teel levivate haiguste eest, ning seksuaal- ja reproduktiivtervishoidu ning -õigusi käsitlevaid meetmeid;
34. ergutab liikmesriike aitama kaasa viiruse emalt lapsele ülekandumise ennetamise teema lisamist HIVi vastu võitlemise terviklike lähenemisviiside kogumi hulka;
35. rõhutab, kui oluline on tõsta naised niisuguste küsimuste nagu veevarustus, kanalisatsioon ja hügieen puhul tähelepanu keskpunkti, ja rõhutab seetõttu, kui tähtis on laiendada juurdepääsu puhtale joogiveele, nõuetekohasele kanalisatsioonile ja majandustegevuseks kasutatavale veele;
36. kritiseerib teravalt, et traditsioonidest tuleneva naiste vastu suunatud vägivallega võitlemine ei ole osa komisjoni strateegia meetmetest; mõistab hukka mis tahes õiguslikud, kultuurilised ja religioossed naisi diskrimineerivad tavad, mis jätavad nad ilma võimalusest osaleda poliitikas ja avalikus elus ning tõrjuvad kõrvale igapäevaelus, samuti need, mis lubavad vägistamist, koduvägivalda, sunniviisilist abielu, võrdsete õiguste puudumist lahutamisprotsessides, aumõrvu, naistele pealesunnitud kohustust täita erilisi riietumisnõudeid, ahistamist sooga seotud normide või reeglite mittetäitmise pärast; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võitleksid kõnealuste tavade vastu arengukoostööpoliitikate raames; kutsub komisjoni üles tegema tõsiseid jõupingutusi, et toetada üldsuse teadlikkust tõstvaid ja avaliku arvamuse õhkkonda muutvaid teabe- ja nõustamisprogramme riiklike tegevuskavade raames, ning käsitama meetmeid, mida

võetakse võitluseks naiste vastu suunatud vägivalda kõikide vormide vastu, kaasa arvatud traditsioonidel põhinevad ohtlikud tavad, partnerriigi hea valitsemistava kriteeriumidena;

37. viitab häiritult ÜRO Rahvastikufondi eelmise aasta maailma rahvastiku aruandes esitatud andmetele, mille kohaselt on praegu kogu maailmas sündimata 60 000 000 naist, ja et nende sündimata jäänud naiste sugu tuvastati enne sündi, rasedus katkestati abordiga ja looted tapeti enne sündimist;
38. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles viima ellu Brüsseli üleskutset tegeleda konflikti ajal ja konfliktijärgselt ilmnunud seksuaalse vägivalda probleemidega;
39. nõuab tungivalt, et komisjon seaks seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ja -õigustega seotud probleemid, sealhulgas võitlus seksuaalse vägivalda vastu kriisi- ja konfliktipiirkondades, esikohale nii humanitaarabi andmise etapis kui ka sõjajärgses ülesehitustöös;
40. rõhutab, et naisi ei tule vaadelda mitte ainult haavatavate ohvritena, vaid ka kui teravalt eristuvat sotsiaalsete osalejate rühma, kelles peitub väärtuslikke ressursse ja võimeid ning kellel on oma eesmärgid; viitab asjaolule, et naised mõjutavad asjade kulgu ja peavad oma töö ja tegevuse kaudu arenguprotsessi kujundama;
41. on seisukohal, et naiste osalemine kõikide tasandite otsustusprotsessides on hea valitsemistava eeldus ning tervitab kõiki seda toetavaid meetmeid, nagu stiimulid kvootide täitmiseks, naisliikumiste toetamine, naiste õiguste aktiivne edendamine riikide strateegiadokumentides jne; rõhutab taas vajadust suurendada naiste rolli poliitiliste otsuste langetamises ja tagada naiste osalus rahu edendamise ja konfliktide lahendamise seotud jõupingutustes ning toetab ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325(2000) soovitusi;
42. palub ELil suurendada jõupingutusi ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325 rakendamiseks, millega nõutakse naiste osaluse suurendamist konfliktide lahendamises ja rahuprotsessides kõikidel otsustamistasanditel;
43. rõhutab, et vägistamist on kasutatud sõjas relvana ja et selle probleemiga tegelemiseks on vaja toetusprogramme ohvrite jaoks;
44. palub komisjonil teha olulisi jõupingutusi, et võtta riiklike programmide koostamisel täies ulatuses arvesse soolise võrdõiguslikkuse aspekti; rõhutab, et jätkuvalt tuleb teha olulisi jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ELi arengukoostöös; kutsub komisjoni üles püüdlema soolise tasakaalu poole komisjoni delegatsioonides, nimetades ametisse, sealhulgas kõrgeimatele positsioonidele (näiteks delegatsiooni juht), rohkem naisi;
45. rõhutab mikrokrediidi kui vahendi potentsiaali, mida arengukoostöö poliitika saaks kasutada kohalike kogukondade edendamiseks ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks;
46. palub komisjonil välja arendada poliitika, mis ergutab naisi moodustama eneseabirühmi ning iseseisvuma, ning laiendada koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega (nagu Finance PlaNet) väikerahastamise võrgustikku, et suuremal hulgal naistel oleks võimalik oma majandusliku olukorra parandamiseks laenu võtta;

47. kutsub komisjoni üles hoolitsema selge teabe esitamise eest kättesaadavate mehhanismide kohta, mis sobivad strateegia täitmise seireks ja hindamiseks, kaasa arvatud tõhusa rakendamise tagamiseks eraldatud rahaliste vahendite ning inimressursside kasutamine;
48. juhib tähelepanu asjaolule, et riiklikul tasandil on soolise võrdõiguslikkuse saavutamise tõenäosus suurem piisavate rahaliste vahendite ja ametialase ettevalmistuse saanud soolise võrdõiguslikkuse spetsialistide, eriti kohalike spetsialistide olemasolu korral projektimeeskondade koosseisus;
49. nõuab tungivalt, et komisjon hoolitseks oma arengumaades tegutsevatele töötajatele sooküsimuste alase koolituse andmise eest;
50. tervitab meetmeid, mida komisjon on välja pakkunud hariduse valdkonnas, arvestades, et naiste mõjuvõimu suurendamine kõrgema haridustaseme kaudu parandab nii naiste kui ka nende laste olukorda;
51. rõhutab vajadust jätkuvalt edendada tütarlaste võimalusi saada kõikide tasandite haridust ja kutseõpet, vältida varajast koolist väljalangemist ning toetada õiglast ja kõrgetasemelist hariduspoliitikat, viies läbi õpetajate koolitust sooküsimustes ja toetades õppeprogrammide ümberkorraldust, lisades neisse sugupoolte võrdõiguslikkusega, seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning naiste mõjuvõimu suurendamisega seotud teemad, sest suuremas osas arenguriikides diskrimineeritakse tüdrukuid jätkuvalt hariduse omandamise võimaluste osas;
52. viitab sellele, et kahetsusväärset viisil ei sõnastata strateegia valdkonnas „ELi tegevus rahvusvahelisel ja piirkondlikul tasandil” ELi seisukohta soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks läbiviidud ÜRO reformi kohta;
53. tervitab EÜ ja ÜRO partnerlust soolise võrdõiguslikkuse edendamise valdkonnas arengu ja rahu saavutamiseks¹; rõhutab Euroopa Parlamendi huvi teabe saamise ja kõnealuse partnerluse raames välja arendatud töös osalemise vastu;
54. rõhutab, kui tähtis on ergutada rahastajate koordineerimist soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamiseks, dialoogi ja teabevahetuse parandamiseks, et saavutada ühine arusaam sooga seotud kontseptsioonide ja asjakohase meetodi osas;
55. tervitab komisjoni kavatsust siduda eelarvest toetuste väljamaksmine kriteeriumidega, mida hinnatakse sooliselt eristatud tulemusnäitajate põhjal; rõhutab siiski, et ebapädevate ametiasutuste karistamise otsuseid tuleb langetada ettevaatlikult, et mitte kahjustada lõplikke abisaajaid, st naisi;
56. rõhutab, et ainuüksi mõjuvõimu suurendamine ei aita naiste ebavõrdsust vähendada, vaid selleks on vajalikud eesmärgistatult ja asjatundlikult tehtud jõupingutused rohujuuretasandil naiste mõjuvõimu suurenemist takistavate tegurite kõrvaldamiseks;

¹ EÜ ja ÜRO partnerlus soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas arengu ja rahu tagamiseks on algatus, kuhu on kaasatud Euroopa Komisjon, ÜRO naiste arengu fond (UNIFEM) ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni koolituskeskus (ITCILO). See on jätk esimesele konverentsile „Arendamine peremehetundega. Soolise võrdõiguslikkuse edendamine uute abi- ja koostöövormide tingimustes”, mille korraldasid ühiselt Euroopa Komisjon ja UNIFEM 2005. aasta novembris.

57. juhib tähelepanu, et hea valitsemistava hõlmab austust põhivabaduste ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse kui põhiõiguste vastu ja see on keskse tähtsusega aastatuhande arengueesmärkide ja teiste arengueesmärkide saavutamiseks;
58. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

Raportöör kiidab komisjoni strateegia põhimõtteliselt heaks.

Komisjoni teatises võetakse arvesse paljusid kodanikuühiskonna organisatsioonide esitatud soovitusi. Sellele vaatamata puuduvad raportööri arvates mitmed olulised elemendid ja ta leiab, et paljude nõuete sõnastus on liiga nõrk. Raportöör viitab vajadusele muuta dokumendi rakendamine ELile ja liikmesriikidele kohustuslikuks, et teatise tekstis toodud ka praktiliselt kohaldatakse ja välditakse selle paberile jäämist.

Olukorra kirjeldus

Säästva arengu tingimustes muutuvad naiste ja meeste võrdsed võimalused ning võrdne juurdepääs ressurssidele oluliselt tähtsaks. Näiteks moodustavad Aafrika kogurahvastikust 52% naised, kuid samas moodustab nende töö osakaal põllumajanduses 75% ning samuti toodavad ja turustavad nad 60 kuni 80% toiduainetest. Sellele vaatamata on rohkem kui kaks kolmandikku maailma kirjaoskamatumest naised ja edasiõppimise tõenäosus pärast põhikooli on arengumaade tüdrukute hulgas 11% võrra väiksem kui poiste puhul. Sahara kõrbest lõuna pool asuvates Aafrika riikides moodustab naiste sissetulek kogusissetulekust üksnes 10% ja neile kuulub vaid 1% varast. Ka otsuste tegemise tasandil on naiste osakaal tähtsusetu. Valijatest on küll pooled naised, kuid neile kuulub vaid 12% kohtadest parlamendis. Tervishoiualased statistilised andmed annavad tunnistust veelgi suurematest sugudevahelistest erinevustest. Sahara kõrbest lõuna pool asuvates Aafrika riikides on 60% täiskasvanud HI-viirusesse nakatunutest naised, 75% uutest AIDSi nakatumise juhtumitest noorte hulgas puudutavad tüdrukuid. Riikidevaheliste sõdade või siseriiklike konfliktide puhul on alati esimesed ohvrid kõige nõrgemad, s.t naised, lapsed ja eakad. Naised ja tüdrukud on ohvrite hulgas eelkõige seetõttu, et nad on oma bioloogilisest olemusest tulenevalt altimad reproduktiivtervishoiu, sugulisel teel levivate haiguste ja eriti AIDSi levikuga seotud ohtudele, kusjuures sõja ja konfliktide tingimustes on väga raske reproduktiivtervishoiu teenuseid kasutada.

Komisjoni ajakohastatud strateegia

Strateegias esitatakse konkreetsed meetmed viie soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks olulise tähtsusega valdkonna jaoks: valitsemine, tööhõive, haridus, tervishoid ja sooline vägivald. Strateegias sisalduvad juhised soolise võrdõiguslikkuse küsimuste süstemaatilise kaasamise parandamiseks arengupoliitikasse ja tuuakse välja, milline on otseste eelarvetoetuste potentsiaal soolist võrdõiguslikkust edendavate meetmete toetamisel. Ühena paljudest liikmesriikide ja komisjoni arenguabi koordineerimise parandamise meetmetest esitatakse komisjoni teatises „Sooline võrdõiguslikkus ja naiste mõjuvõimu suurendamine arengukoostöös” esimest korda kogu Euroopat hõlmav naiste soolise võrdõiguslikkuse saavutamise ja mõjuvõimu suurendamise strateegia. Seda eesmärki järgides on ELi strateegias kolm tegevusvaldkonda ette nähtud: esiteks esitatakse 41 konkreetset meetet valitsemise, tööhõive, hariduse, tervishoiu ja soolise vägivalla valdkonnas. Raportöör kiidab heaks asjaolu, et komisjon on need 41 meetet esitanud väga üksikasjalikult ja naise rolli tugevdamine asetatakse keskpunkti ka eduka valitsemise valdkonnas. Siiski tuleb täheldada, et nende 41 meetme kirjeldamisel ei ole

järgitud järjepidevuse põhimõtet: kui paljude parameetrite puhul ei ole jäetud mingisugust mänguruumi, siis on kaubanduspoliitikat puudutav sõnastus jäetud raportööri arvates tahtlikult ebamääraseks.

Teiseks ergutatakse strateegias soolise võrdõiguslikkuse edendamise tõhusamat arvestamist poliitilises dialoogis partnerriikidega. See peaks toimuma tõeliste partnerlussuhete loomise abil sugupooli puudutavaid küsimusi käsitlevaks dialoogiks, millesse tuleb kaasata valitsused, kodanikuühiskond, teaduse valdkond ja rahvusvahelised organisatsioonid. Teatistes puuduvad asjakohased konkreetsed ettepanekud pideva dialoogi loomiseks kodanikuühiskonnaga.

Sugupooli puudutavad teemad tuleb kaasata tõhusamalt ka arengukoostöösse. Raportöör viitab sellega seoses soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise puudulikule rakendamisele riiklikes strateegiadokumentides. Koostööstrateegiate ettevalmistamisel ja rakendamisel tuleb võtta arvesse naiste võtmerolli majanduskasvus ja arengus. Strateegias tehakse ettepanek hinnata igat meedet vastavalt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse antavale panusele, et tagada nii kõnealuste huvide mõjusam integreerimine üksikutesse arenguprojektidesse. Seoses aruandekohustusega viitab raportöör asjaolule, et komisjon jätab teatistes iseenda kohustuse Euroopa kodanike ja Euroopa Parlamendi ees mainimata. Alates meediakanalitest ja lõpetades riikide valitsustega tuletatakse kõikidele osalistele nende vastutust ja aruandekohustust meelde, samal ajal jätab aga komisjon enda rolli määratlemata.

Kolmandaks kontrollitakse strateegias, milline täiendav kasu võib soolise võrdõiguslikkuse edendamisel olla eelarvetoetustel arengumaadele või abi konkreetsetele valdkondadele nagu tervishoid või haridus üksikute projektide toetamisega võrreldes. Siinkohal märgib raportöör, et teatis ei sisalda andmeid rahaliste vahendite päritolu ega nende jaotamise kohta. Viide vastavatele fondidele muudaks komisjoni teatistes tehtud avaldused siduvamaks.

Olulise tähtsusega kriitilised punktid

Siinkohal soovib raportöör olulisemaid kriitilisi punkte lühidalt kirjeldada:

Majandus- ja kaubanduspoliitika käsitlemine strateegias

On taunitav, et strateegias ei viidata majanduskoostöölepingutele. Kordagi ei mainita naiste rolli tugevdamise ning ELi ja AKV riikide vaheliste majanduslepingute seoseid, isegi siis mitte, kui komisjon selgitab enda kaubanduse liberaliseerimist puudutavat seisukohta, mille kohaselt „võib see lühiajaliselt anda negatiivseid tagajärgi, millel on mõju haavatavatele inimrühmadele”, kuid samas on kaubanduse liberaliseerimisel olnud „enamiku riikide majandusele pikemas perspektiivis soodne mõju”.

„Kahjulikud tavad” – naiste vastu suunatud vägivalla traditsioonilised vormid

Paljude traditsiooniks saanud tavadega rikutakse tüdrukute põhiõigusi – õigust haridusele, isiksuse vabale eneseteostusele ja füüsilisele puutumatusse. Suguelundite moonutamine, sundabielu, aumõrvad, kaasavaramõrvad – niisugused inimõiguste rikkumise vormid sümboliseerivad ühtlasi naiste ulatuslikku diskrimineerimist ühiskondades, kus niisuguseid tavasid endiselt järgitakse. Raportöör kritiseerib, et nende vägivalla vormide vastu võitlemine ei kuulu komisjoni strateegias toodud 41 meetme hulka.

Naiste olukord nõrkades riikides ja vähimarenenud riikides

Komisjon ei puuduta oma strateegias naiste erilise rolli teemat nõrkades riikides või vähimarenenud riikides. Naiste niigi nõrk sotsiaalne roll halveneb nõrkades riikides veelgi seoses niisuguste organisatsiooniliste struktuuride ebastabiilsuse või puudumisega, mille eesmärk on rahvastiku üldise heaolu tagamine.

Naised ja põllumajandus – Euroopa põllumajanduspoliitika

Komisjoni strateegias ja ka nõukogu järeldustes viidatakse naiste võtmerollile põllumajanduses. Raportöör kritiseerib, et seejuures ei käsitleta suures mahus subsideeritud ELi ühist põllumajanduspoliitikat, mida tuleb muu hulgas pidada samuti vastutavaks arengumaade põllumajandusturgudel valitseva armetu olukorra eest.

22.11.2007

NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS

arengukomisjonile

sugupoolte võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise kohta arengukoostöös
(2007/2182(INI))

Arvamuse koostaja (*): Gabriela Crețu

Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 47

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval arengukomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et naised võivad kannatada diskrimineerimise all seoses abieluga, samuti seoses juurdepääsuga kinnisvarale ja maaomandile, ressursidele ja nende käsutamisele;
- B. arvestades, et paljudel naistel puudub juurdepääs põhilistele tervishoiuteenustele ja kõikide tasandite haridusele, puudub majanduslik sõltumatus, võimalus karjääri teha, otsustusprotsessides osaleda jne;
- C. arvestades, et sugupoolte ebavõrdsus põhjustab sageli uut ebavõrdsust ning sel on negatiivne mõju naiste heaolule, nende perekondadele ja kogukondadele ning nende isiksuslikule arengule;
- D. arvestades, et enamikus riikides ei peeta sugupoolte võrdõiguslikkusega seotud meetmeid eriti oluliseks, vaid käsitletakse neid teisejärgulise küsimusena ning kultuuri-, usu- ja sotsiaalmajanduslike tavasid kasutatakse ettekäändena edusammude takistamiseks sugupoolte võrdõiguslikkuse ja naiste õiguste valdkonnas;
- E. arvestades, et on tõestatud, et naiste mõjuvõimu suurendamine kiirendab kõikide aastatuhande arengueesmärkide saavutamist vaesuse vähendamise ning demograafiliste, sotsiaalsete ja majanduslike näitajate parandamise kaudu;

- F. arvestades, et mõnede seni elluviidud projektide tõhusust on vähendanud eri riikide konkreetset puudused: nõrk kohalik ja riiklik haldus, korrumppeerunud valitsus või kogemuste ja koolitatud töötajate puudus naiste mõjuvõimu ja sugupoolte võrdõiguslikkusega seotud probleemide käsitlemisel,
1. toetab komisjoni üldist lähenemisviisi, kui head baasi, millele Euroopa Liit ja liikmesriigid võivad arengukoostööprogrammides võrdõiguslikkuse küsimustes tugineda, et saavutada sugupoolte võrdõiguslikkus ja suurendada naiste mõjuvõimu, mis on peamine inimõiguste edendamise ja vaesuse vastase võitluse vahend, kuid märgib, et arenguruumi on piisavalt, eelkõige andmete analüüsimisel, et vältida selliseid meetmeid, mis võivad naiste positsiooni halvendada;
 2. on veendunud, et soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise tõhusus sõltub arengukoostööpoliitikas sellest, kui tõsiselt asjassepuutuvad liikmesriigid ja Euroopa Liidu institutsioonid sooküsimustesse suhtuvad; sellest järeldub, et komisjoni teatises „Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse juhised 2006-2010” (KOM(2006)0092) sätestatud eesmärkide saavutamine Euroopa Liidus on tähtis eeltingimus tõhusaks võrdõiguslikkuse süvalaiendamiseks arengukoostöös;
 3. palub komisjonil ja liikmesriikidel võtta arengukoostöös selliseid meetmeid, millel on konkreetne ja mõõdetav mõju sugudevahelistele suhetele (seaduste, institutsioonide ja praeguste patriarhaalsete mudelite muutmine, eelarvevahendite suurendamine ning naiste sotsiaalse ja majandusliku olukorra parandamine);
 4. rõhutab vajadust keskenduda mitte üksnes naistele, vaid ka sugudevahelistele suhetele, st meeste ja naiste vahelistele sotsiaalsetele suhetele, mis tekitavad ja põlistavad soolist ebavõrdsust; seetõttu peaksid projektid olema suunatud nii naistele kui ka meestele;
 5. palub komisjonil ja liikmesriikidel tagada arengukoostööpoliitika ja teiste ühenduse poliitikavaldkondade (nt kaubandus- ja põllumajanduspoliitika) sidusus, et vältida negatiivset vastastikut mõju, eriti selliste meetmete puhul, mille eesmärk on suurendada naiste mõjuvõimu;
 6. on seisukohal, et naiste osalus kõikide tasandite otsustusprotsessides on hea valitsemistava eeldus, ning tervitab kõiki toetavaid sekkumisi, nagu stiimulid kvootide täitmiseks, naisliikumiste ja -organisatsioonide toetamine, naiste õiguste aktiivne edendamine riikide strateegiadokumentides jne; rõhutab taas vajadust suurendada naiste rolli poliitiliste otsuste langetamises ja tagada naiste osalus rahu edendamise ja konfliktide lahendamise seotud jõupingutustes ning toetab ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1325(2000) soovitusi;
 7. palub komisjonil hinnata, kuidas uued abistamisviisid on naiste olukorda mõjutanud, võttes arvesse asjaolu, et naistele ja sugupoolte võrdõiguslikkusele keskendumine on vähenenud, osalt just selle uue arengusuuna tulemusena;
 8. tervitab komisjoni kavatsust siduda eelarvest toetuste väljamaksmine kriteeriumidega, mida hinnatakse sooliselt eristatud tulemusnäitajate põhjal; rõhutab siiski, et ebapädevate asutuste karistamise otsuseid tuleb langetada ettevaatlikult, et mitte kahjustada lõplikke abisaajaid, s.t naisi;

9. palub komisjonil välja arendada poliitika, mis ergutab naisi moodustama eneseabirühmi ning iseseisvuma, ning laiendada koostöös rahvusvaheliste organisatsioonidega (nagu Finance PlaNet) väikerahastamise võrgustikku, et suuremal hulgal naistel oleks võimalik oma majandusliku olukorra parandamiseks laenu võtta;
10. nõuab tungivalt, et komisjon toetaks arengukoostööpoliitikat kujundades naiste õiguslikku seisundit tugevdavaid meetmeid, edendaks senisest enam võrdseid võimalusi saada inimväärsed tööd ning põhilisi inim- ja sotsiaalseid õigusi ning pööraks erilist tähelepanu sisserännanud naiste hulga suurenemisele ja nende kaitsetusele, et vältida olukorda, kus naistest saab uus ärakasutatud ühiskonnaklass;
11. tervitab meetmeid, mida komisjon on välja pakkunud hariduse valdkonnas, arvestades, et naiste mõjuvõimu suurendamine kõrgema haridustaseme kaudu parandab nii naiste kui ka nende laste olukorda;
12. rõhutab vajadust jätkuvalt edendada tütarlaste võimalusi saada kõikide tasandite haridust ja kutseõpet, vältida varajast koolist väljalangemist ning toetada õiglast ja kõrgetasemelist hariduspoliitikat, viies läbi õpetajate koolitust sooküsimustes ja toetades õppeprogrammide ümberkorraldust, lisades neisse sugupoolte võrdõiguslikkusega, seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu ning naiste mõjuvõimu suurendamisega seotud teemad, sest suuremas osas arenguriikides diskrimineeritakse tüdrukuid jätkuvalt hariduse omandamise võimaluste osas;
13. on seisukohal, et naiste mõjuvõimu suurendamine seksuaal- ja reproduktiivtervishoiuga seotud teabe, teenuste ja toodete kättesaadavuse tagamise kaudu annab naistele parema võimaluse nõuda turvaseksi ning kaitsta ennast sugulisel teel levivate haiguste, sh HIV eest; toetab komisjoni esitatud meetmeid, eriti rahalist toetust selliste mikrobitsiidide ja vaktsiinide arendamiseks, mis kaitsevad naisi sugulisel teel levivate haiguste eest, ning reproduktiivtervist ja -õigusi käsitlevaid meetmeid;
14. rõhutab, et naiste vastu suunatud vägivald eeldab nii naistele kui meestele keskenduvat lähenemisviisi; toetab naissoost ohvritega tegelevaid programme, kuid nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid töötaksid välja ka meessoost väärkohtlejate probleemi käsitlevad programmid, et tegeletaks ühtlasi selle nähtuse põhjustega, mitte ainult tagajärgedega;
15. tervitab komisjoni algatust tõsta teadlikkust naiste vastu suunatud vägivallast, suurendades selle teema kajastamist meedias ning koolitades sõjaväelasi, õiguskaitse- ja kohtutöötajaid; nõuab siiski tungivalt, et pöörataks rohkem tähelepanu inimkaubanduse, piinamise ja kahjulike traditsioonide (eelkõige naiste suguelundite moonutamine, aukuriteod ning varajased ja sundabielud) vastu suunatud meetmetele, ning nõuab naistöötajate hulga suurendamist nendes institutsioonides, mis otseselt tegelevad ohvrite abistamisega.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	20.11.2007
Lõpphääletuse tulemused	+: 16 -: 0 0: 7
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Edit Bauer, Hiltrud Breyer, Ilda Figueiredo, Věra Flasarová, Livia Járóka, Piia-Noora Kauppi, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Esther De Lange, Roselyne Lefrançois, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinšská, Anni Podimata, Christa Prets, Teresa Riera Madurell, Eva-Britt Svensson, Anna Záborská
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Jill Evans, Iratxe García Pérez, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Donata Gottardi, Anna Hedh, Filiz Hakaeva Hyusmenova
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	29.1.2008
Lõpphääletuse tulemused	+: 18 -: 13 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Thijs Berman, Josep Borrell Fontelles, Marie-Arlette Carlotti, Corina Crețu, Marek Aleksander Czarnecki, Nirj Deva, Koenraad Dillen, Fernando Fernández Martín, Alain Hutchinson, Romana Jordan Cizelj, Madeleine Jouye de Grandmaison, Filip Kaczmarek, Glenys Kinnock, Maria Martens, Gay Mitchell, Luisa Morgantini, Horst Posdorf, José Ribeiro e Castro, Toomas Savi, Frithjof Schmidt, Jürgen Schröder, Feleknas Uca, Johan Van Hecke, Jan Zahradil
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Gabriela Crețu, Sorin Frunzaverde, Miguel Angel Martínez Martínez, Manolis Mavrommatis, Atanas Paparizov, Anne Van Lancker, Ralf Walter, Renate Weber
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	Catherine Neris